

שחזור ובניית בית הכנסת תפארת ישראל (ניסן ב"ק) ברובע היהודי בירושלים – תיקון

החלטת ממשלה

הצעה להחלטה

מחליטים, לתקן את החלטת הממשלה מספר 1629 מיום 28 במאי 2014 שעניינה "שחזור ובניית בית כנסת "תפארת ישראל" (ניסן ב"ק) ברובע היהודי בירושלים" (להלן – החלטת הממשלה), בהתאם לכל אלה:

1. העלות התקציבית הכוללת הקבועה בסעיף 2 להחלטת הממשלה בסך של 37 מיליון ₪ תעודכן לסך של 57 מיליון ₪. התקציב הנוסף, מעבר לתקציב שנקבע בסעיף 2 להחלטת הממשלה, יועבר בשנים 2022-2024 ממשרדי הממשלה המפורטים בטבלה בסעיף 4 להלן ובפריסה בין השנים כמפורט, וכן בהתאם לאמור בסעיפים 2 ו-3 להלן.
2. הממשלה רושמת לפניה את הצהרת עיריית ירושלים לפיה תשתתף במימון ההוצאה הכרוכה בביצוע החלטה זו ממקורותיה בסך של 3 מיליון ₪ במשך השנים 2022-2024.
3. הממשלה רושמת לפניה את הצהרת החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי, לפיה תשתתף במימון ההוצאה הכרוכה בביצוע החלטה זו ממקורות חוץ ממשלתיים, בסך של 3 מיליון ₪ במשך השנים 2022-2024, הכל בכפוף לאישור דירקטוריון החברה.
4. לשם ביצוע החלטה זו, משרד הבינוי והשיכון יאגם תקציב לפרויקט מתקציב משרדי הממשלה המפורטים להלן:

גורם	2022	2023	2024	סה"כ
משרד ירושלים ומורשת	5	2.5	0	7.5
המשרד לשירותי דת	0	0	2	2
משרד התרבות והספורט	0.5	0.5	0.5	1.5
המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל	1	1	1	3
סה"כ				14

5. לטובת מימון החלטה זו ובהתאם לסעיף 40א לחוק יסודות התקציב התשמ"ה-1985, משרד ירושלים ומורשת יקצה את התקציב המפורט לעיל בשנת 2023 מתקציב התפעול שלו, המשרד לשירותי דת יקצה את התקציב המפורט לעיל לשנת 2024 מתקציב הפיתוח שלו, משרד התרבות והספורט יקצה את התקציב המפורט לעיל

לשנים 2022-2024 מתקציב רכש תרבות שלו, והמשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל יקצה את התקציב המפורט לעיל לשנים 2022-2024 מתקציב מוסדות ציבור שלו, לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף זה. המשרדים האמורים ואגף התקציבים במשרד האוצר רשאים להסכים ביניהם על הקצאה מתקציב שונה מהמפורט לעיל לשם ביצוע הפעולה המאזנת כאמור.

דברי הסבר

רקע כללי

החלטת ממשלה מספר 1629 מיום 18.05.2014, שעניינה שחזור ובניית בית כנסת "תפארת ישראל" (ניסן ב"ק) ברובע היהודי בירושלים (להלן: "החלטה 1629"), קבעה ששחזור ובניית בית הכנסת "תפארת ישראל" (ניסן ב"ק) בעיר העתיקה בירושלים (להלן: "תפארת ישראל") יבוצע באמצעות החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ (להלן: "החברה לפיתוח הרובע"), אשר הינה חברה ממשלתית בבעלות מלאה של המדינה, באחריות שר הבינוי והשיכון, וזאת בעלות תקציבית כוללת בסך של 37 מיליון ₪, ובכלל זה סך של 28 מיליון ₪ בשנים 2014 – 2017 ממשרדי הממשלה המפורטים בסעיף 6 להחלטה 1629.

בהמשך להחלטה 1629, ביום 28 בספטמבר 2016 אישרה ועדת הפטור במשרד האוצר לבצע את ההתקשרות עם החברה לפיתוח הרובע בפטור מחובת מכרז, על פי תקנה 3(29) לתקנות חובת המכרזים, תשנ"ג-1993 (להלן - **תקנות חובת המכרזים**), לתקופה שמיום 28 בספטמבר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2018. בפברואר 2020 הוציאה החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי מכרז לביצוע עבודות שלד ומעטפת וכן עבודות פנים וגמר (לא כולל עבודות אדריכלות עיצוב פנים).

התקופה אשר נקבעה לביצוע הפרויקט והשלמתו טרם הסתיימה בשל עיכובים שונים ובכלל זה, עיכוב במתן היתר בניה ואיגום חלקי של התקציב שנקבע בהחלטת הממשלה. יוער בהקשר זה כי חלקו של משרד הדתות כקבוע בהחלטה 1629 לא הועבר. נכון להיום, הסתיימו חפירות ארכיאולוגיות בעומק 8 מטר, יצקו את יסודות המבנה, עבודות השלד הושלמו, הוקמו הקירות החיצוניים ונוצקה הכיפה העליונה. עם זאת, עדיין לא בוצע חיפוי אבן של כל המבנה ועבודות הפנים ובכלל זה: מחיצות פנים, טיח, ריצוף, אינסטלציה, חשמל, נגרות, מסגרות, חלונות מיזוג, מעלית וצבע.

ביום 20 ביוני 2021 אישרה ועדת הפטור במשרד האוצר את המשך ההתקשרות עם החברה לפיתוח הרובע בפטור מחובת מכרז כספק יחיד, בהתאם לתקנה 3(29) ולתקנה 12(א) לתקנות חובת המכרזים, לביצוע הפרויקט לתקופה של 36 חודשים ועד ליום 30 בינואר 2024. בנוסף, למשרד תהיה זכות ברירה להאריך את תקופת ההתקשרות ב-12 חודשים נוספים ועד ליום 31 בינואר 2025.

במרץ 2022, הסתיימה בניית שלד הבניין והחלו בביצוע חיפוי אבן ותשתיות הבניין (חשמל, אינסטלציה ועוד).

כאמור, האומדן הראשוני שנעשה טרם קבלת החלטה 1629 ועמד כאמור על סך של 37 מיליון ₪, התבסס על הערכה לפיה ביצוע החפירות הארכיאולוגיות והתמוך שיידרש לכך, יתבצע בעלות של כמיליון ₪, בדומה לעלות שנדרשה בבניית בית הכנסת "החורבה". אך בעקבות מורכבות החפירה שנדרשה שהגיעה עד לעומק של מעל 8 מטר מתחת למפלס ה-0.0, החפירות ארכיאולוגיות עלו סך של 2.05 מיליון ₪, ועלות היסודות והביסוס ההנדסי המורכב שנדרש עלה סך של 7.1 מיליון ₪.

ממועד קבלת החלטת הממשלה במאי 2014 ועד היום, מדד תשומות הבניה עלה ב-17.5% והביא להגדלה בסך של 6.5 מיליון ₪ לעלות הנדרשת לביצוע העבודות. יצוין כי צפויה

התייקרות נוספת של המדד בכ-6.6% עד סיום עבודות הבניה (הרבעון ראשון בשנת 2024). מובהר כי לאור התנודתיות המשמעותית במדד תשומות הבניה ייתכן ובהמשך יבוקש עדכון נוסף לסך העלות התקציבית על מנת להתאימו לעלות הבניה הנדרשת לסיים עבודות הפרויקט.

על כן, הוצאות הפרויקט עד סוף אפריל 2022 התחלקו כדלהלן:

- תכנון תב"ע, תכניות להיתר, תכנון לביצוע, ניהול ופיקוח, משפטיות ומנהלות בסך של כ-7 מיליון ₪.
 - חפירות ארכיאולוגיות, תימוך וביסוס בסך של כ-9.5 מיליון ₪.
 - ביצוע שלד ומעטפת אבן, תשתיות ועבודות גמר בינוי פנים בסך של כ-30 מיליון ₪.
- כיום, משחלפו כשמונה שנים ממועד קבלת החלטה 1629 ולאחר סיום החפירות הארכיאולוגיות והתכנון המפורט לביצוע, עולה כי ידרשו עוד כ-20 מיליון ₪ לצורך השלמת עבודות השחזור והבניה שנותרו הכוללות חיפוי אבן של כל המבנה ועבודות הפנים ובכלל זה:
- מחיצות פנים, טיח, ריצוף וצבע.
 - עבודות שימור בחזית מערבית, עבודות שימור במפלס ארכיאולוגיה.
 - אינסטלציה, חשמל, תאורת מונומנטים חלונות מיזוג ומעלית.
 - עבודות פיתוח ברח' תפארת ישראל ורחוב הקראים הכוללת ריצופים, מעקות ומנולים.
 - נגרות אומן – ארון קודש, בימה, עמוד תפילה, דלתות חזית ודלתות מבואה, מעקות גלריה פנים וחץ.
 - פיתוחי אבן וגבס – קרנזים ופנדנטיבות.
 - ציורי קיר – עטורי כיפה קרנזים ופנדנטיבות.
 - ניהול, פיקוח ומנהלות.
- הפער בעלות הנדרשת כאמור, נובע מעלות החפירות הארכיאולוגיות ועבודות הביסוס המורכבות שנדרשו בעקבות הגילויים הארכיאולוגיים, התכנון המורכב וההתייקרויות שחלו בענף הבניה.
- לפיכך, מוצע לאשר הגדלת העלות התקציבית הכוללת בסך של 20 מיליון ₪ ולהטיל על משרד הבינוי והשיכון לאגס התקציב הנוסף המפורט בטבלה שבהצעת ההחלטה מהגורמים הרלוונטיים.
- בשולי הדברים, יוזכר כי בהתאם להחלטת ממשלה מספר 615 מיום 11 בנובמבר 2021 שעניינה "הסדרת האחריות על החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ, הכרה בחברה כזרוע ביצוע של הממשלה ותיקון החלטות ממשלה", השר האחראי על החברה לפיתוח הרובע הוא שר ירושלים ומורשת. אולם בהחלטה זו גם נקבע במפורש שהתקשרות משרד הבינוי והשיכון לביצוע פרויקט שחזור ובניית תפארת ישראל שמכוח החלטה 1629, לא תועבר לאחריות משרד ירושלים ומורשת, ולפיכך קידומה ויישומה עדיין מרוכז בידי משרד הבינוי והשיכון.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה
לא רלוונטי.

תקציב
כמפורט בהחלטה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם
אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם
שר האוצר – תומך.

שר ירושלים ומורשת – תומך.

ממלא-מקום השר לשירותי דת – תומך.

שר התרבות והספורט – תומך.

שר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל – תומך.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
החלטת ממשלה מספר 1629 מיום 28 במאי 2014 שעניינה "שחזור ובניית בית כנסת "תפארת ישראל"

החלטת ממשלה מספר 615 מיום 11 בנובמבר 2021 שעניינה "הסדרת האחריות על החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ, הכרה בחברה כזרוע ביצוע של הממשלה ותיקון החלטות ממשלה".

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
חוות דעת היועצת המשפטית של משרד הבינוי והשיכון מצורפת להצעה זו.

סיווגים
סיווג ראשי: 01 ביצועי
תחום פעולה עיקרי: 04 ישראל והעם היהודי

מגיש: שר הבינוי והשיכון
ושר ירושלים ומורשת

כ"ד באייר התשפ"ב
25 במאי 2022

מוכירות הממשלה

החלטה מספר 1629 של הממשלה מיום 28.05.2014.

1629. שחזור ובניית בית כנסת "תפארת ישראל" (ניסן ב"ק) ברובע היהודי בירושלים

מ ח ל י ט י ס, במסגרת פעילות הממשלה לקידום פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ובהתאם לסעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל ובהמשך להחלטת הממשלה מס' 2268 מיום 21.07.2002 לשחזור ובניית חורבת רבי יהודה החסיד ("החורבה") בעיר העתיקה בירושלים:

1. לשחזר ולבנות את בית הכנסת "תפארת ישראל" (ניסן ב"ק) בעיר העתיקה בירושלים (להלן: הפרויקט), וזאת בן היתר, בשים לב לעמדת רשות העתיקות, לפיה מדובר בפרויקט שיקום יחיד מסוגו ובמאפייניו ברובע היהודי ובירושלים בכלל.
2. הפרויקט יבוצע בעלות תקציבית כוללת של 37 מיליון ש"ח, בפריסה על פני השנים 2014-2017, מתקציבי המשרדים המפורטים בטבלה.
3. ההחלטה תבוצע באמצעות החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי, בהתאם לכל דין.
4. לשם ביצוע החלטה זו, משרד הבינוי והשיכון יאגם את תקציב הפרויקט מתקציב הגורמים המפורטים בטבלה.
5. הממשלה רושמת לפניה את הצהרת עיריית ירושלים לפיה תשתתף במימון ההוצאה הכרוכה בביצוע החלטה זו ממקורותיה בסך של 1 מיליון ₪ לשנה במשך שלוש השנים 2015-2017.
6. הממשלה רושמת לפניה את הצהרת החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי, לפיה תשתתף במימון ההוצאה הכרוכה בביצוע החלטה זו ממקורותיה, בסך של 2 מיליון ₪ לשנה במשך שלוש השנים 2015-2017, הכל בכפוף לאישור הדירקטוריון.

מזכירות הממשלה

גורם	2014	2015	2016	2017	סה"כ
משרד הבינוי והשיכון	1	2	2	1	6
משרד ראש הממשלה (תכנית מורשת)	0	4	2	0	6
המשרד לשירותי דת	1	2	2	1	6
משרד הפנים	0.5	1.5	2	2	6
המשרד לירושלים והתפוצות	0	2	1	1	4
עיריית ירושלים	0	1	1	1	3
החברה לפיתוח הרובע היהודי	0	2	2	2	6
סה"כ					37

7. העברת הכספים לחברה לפיתוח הרובע היהודי, לצורך ביצוע הפרויקט, תיעשה לפי כללים שיקבע חשב משרד הבינוי והשיכון ולפי כל דין.
8. החלטה זו תבוצע רק לאחר אישור סופי של תכנית הבניין בוועדה המחוזית לתכנון ובנייה.
9. הממשלה רושמת לפניה את כוונת משרד הבינוי והשיכון לבחון את האפשרות להעביר את האחריות להפעלתו, ניהולו ואחזקתו השוטפת של בית כנסת "תפארת ישראל" לקרן למורשת הכותל המערבי בשיתוף עם החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ, בכפוף לנקיטה בכל הפעולות הנדרשות על-פי דין, לרבות בהתאם לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 וחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 וקבלת ההחלטות הנדרשות על-ידי הגורמים והאורגנים המוסמכים בגופים המפורטים לעיל.

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

שיחזור ובניית בית כנסת תפארת ישראל (ניסן ב"ק) ברובע היהודי – תיקון החלטת ממשלה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

במסגרת פעילות הממשלה לקידום פיתוחה ושגשוגה של ירושלים, ובהתאם לסעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, בהמשך להחלטת ממשלה מספר 1629 מיום 28 במאי 2014 שעניינה "שחזור ובניית בית כנסת 'תפארת ישראל' (ניסן ב"ק) ברובע היהודי בירושלים" (להלן: "החלטה 1629"), מוצע לתקן את החלטה 1629 ולהגדיל את התקציב שיוקצה לצורך השלמת עבודות השחזור והבנייה של בית הכנסת תפארת ישראל (ניסן ב"ק) (להלן: "תפארת ישראל"), בין השאר באמצעות תקציב ממשלתי שיועבר לחברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ (להלן: "החברה לפיתוח הרובע").

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

במסגרת החלטה 1629 נקבע כי משרד הבינוי והשיכון (להלן: "המשרד") יאגם סך של 28 מיליון ₪ בשנים 2014 – 2017 ממשרדי ממשלה שונים, לטובת עבודות הבנייה והשחזור של תפארת ישראל. בהמשך לכך, ביום 28 בספטמבר 2016 אישרה ועדת הפטור במשרד האוצר לבצע את ההתקשרות עם החברה לפיתוח הרובע בפטור מחובת מכרז, על פי תקנה 3(29) לתקנות חובת המכרזים, תשנ"ג-1993 (להלן: "תקנות חובת המכרזים"), לתקופה שמיום 28 בספטמבר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2018.

התקופה אשר נקבעה לביצוע הפרויקט והשלמתו טרם הסתיימה בשל עיכובים שונים ובכלל זה, עיכוב במתן היתר בניה וקשיים באיגום התקציב שנקבע בהחלטה 1629. נכון להיום, הסתיימו חפירות ארכיאולוגיות בעומק 8 מטר, יצקו את יסודות המבנה, עבודות השלד הושלמו, הוקמו הקירות החיצוניים ונוצקה הכיפה העליונה. עם זאת, עדיין לא בוצע חיפוי אבן של כל המבנה ועבודות הפנים ובכלל זה: מחיצות פנים, טיח, ריצוף, אינסטלציה, חשמל, נגרות, מסגרות, חלונות מיזוג, מעלית וצבע וכי'.

ביום 20 ביוני 2021 אישרה ועדת הפטור במשרד האוצר את המשך ההתקשרות עם החברה לפיתוח הרובע בפטור מחובת מכרז כספק יחיד, בהתאם לתקנה 3(29) ולתקנה 12(א) לתקנות חובת המכרזים, לביצוע הפרויקט לתקופה של 36 חודשים ועד ליום 30 בינואר 2024. בנוסף, למשרד תהיה זכות ברירה להאריך את תקופת ההתקשרות ב-12 חודשים נוספים ועד ליום 31 בינואר 2025.

במסגרת הצעת ההחלטה מוצע, בין היתר, כי המשרד יאגם סכום נוסף בסך של 12 מיליון ₪ ממשרדי ממשלה שונים, לצורך סיוע בהשלמת עבודות הבנייה והשחזור של תפארת ישראל. יצוין כי לצורך יישום החלטה זאת יפעל המשרד להגדלת סכום הפטור מחובת מכרז בהתאם ובכפוף להוראות תקנות חובת המכרזים.

בשולי הדברים, יוזכר כי בהתאם להחלטת ממשלה מספר 615 מיום 11 בנובמבר 2021 שעניינה "הסדרת האחריות על החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ, הכרה בחברה כזרוע ביצוע של הממשלה ותיקון החלטות ממשלה", השר האחראי על החברה לפיתוח הרובע הוא שר ירושלים ומורשת. אולם בהחלטה זו גם נקבע במפורש שהתקשרות משרד הבינוי והשיכון לביצוע פרויקט שחזור ובניית תפארת ישראל שמכוח החלטה 1629, לא תועבר לאחריות משרד ירושלים ומורשת, ולפיכך קידומה ויישומה עדיין מרוכז בידי משרד הבינוי והשיכון.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

עמדת היועץ המשפטי למשרד האוצר – אין מניעה משפטית.

עמדת היועצת המשפטית למשרד ירושלים ומורשת – אין מניעה משפטית.

עמדת היועצת המשפטית למשרד הדתות – אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי למשרד התרבות והספורט – אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי למשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל – אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעה:

לאור האמור, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

דחתימה

היועצת המשפטית (בפועל), משרד הבינוי והשיכון
תפקיד

אפרת פרוקצ'יה, עו"ד
שם